

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szombat, 1908. szeptember 26.

207. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy óra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A vasuti balesetek és a vasutas szövetség.

Ismételen foglalkozott „A Tengerpart” a legutóbbi vasuti balesetekkel kapcsolatban a máv. személyzet és a vasuti szövetséget ért indokolatlan támadásokkal. Batthyány Tivadar gróf, vasutas szövetség elnöke, most Karlsbadból a következő figyelemre méltó levelet küldi be ez ügyben a „B. H.”-nak:

A „Budapesti Hírlap” folyó hó 16-iki számának *Vasuti balesetek* cím alatt megjelent vezércikke se többel, se kevesebbel nem vádolja a vasutasokat, mint azzal, hogy szövetségeik folytonos izgatása és veszekedése folytán a vasuti szolgálat szenved, a szolgálatban nagyfokú figyelmeletlenség, gondatlanság és lelkiismeretlenség nyilvánul, végelemzéseiben pedig a szövetségek veszekedései okozzák a vasuti baleseteket.

Végül pedig úgy látszik, azt kívánja, hogy a szolgálati fegyelmel biztosítása és a balesetek elkerülése végett *Kossuth* Ferenc tegye félre eddigi liberális érzelmeit és oszlassa föl az összes vasuti szövetségeket, még ha szigorúan tartják is magukat törvényesen jóváhagyott alapszabályaik rendelkezéseire.

Ezzel szemben legyen szabad mindezekelőtt kiemelni, hogy a nemzetközi szociáldemokráciával szemben a harcot helyesen és teljes sikerrel csakis úgy vehetjük föl, ha a kereső osztályokat szövetségekbe, egyesületekbe, avagy más hasonló szervezetekbe egyesítjük abból a célból, hogy a néprétegek anyagi helyzetének megjavítását és szolgálati viszonyainak rendezését a törvény és fegyelmel jegyében és szigorúan hazafias alapon való működéssel kivívjuk.

Vagyis a nemzetközi szociáldemokrácia szervezeteivel szemben hazafias szervezeteket kell szembeállítanunk és tényekkel kell a nagyközönségnek bebizonyítanunk, hogy a nemzeti trikolór jegyében is boldogulhat a magyar nép s nem szükséges, hogy egy falat jobb kenyérrért és valamivel több jogért sutha dobja a hazafias érzelmeit s a vörös lobogó alá szegődjön.

Higye el nekem, igen tisztelt szerkesztő uram, ha sikerül a magyar kereső osztályokat olyképpen, miként az állami tisztviselők, vasutasok, diákok, hajósok stb., stb. már is tették, a nemzeti színű zászló jegyében szervezni és hadisorba állítani, — még ha ez a munkaadó államnak, törvényhatóságoknak, társulatoknak és magánosoknak évi néhány millióba kerül is — akkor ezekkel a szervezetekkel sokkalta jobban megvédhetjük a magyar nemzeti állam jellegét, mint például a plurális választójoggal. Ne üldözzük tehát még a hazafias sajtóban is azokat a lelkes, hazafias vasutas szervezeteket, amelyek amugy is harban állanak egyfelől az eszközeiben amugy sem válogató nemzeti szociáldemokráciával, másrészt pedig azokkal a felsőbbbségekkel, amelyek csak nemrég támogatták, ma pedig gyűlölik és üldözik.

Ennyit egész általánosságban. Ami pedig a konkrét vádakról illeti, kénytelen vagyok kijelenteni, hogy azok határozottan tévesek, amennyiben a vasutas szövetségek működése s a vasuti balesetek között absolute semmi összefüggés nincsen, a fegyelmel pedig az elnökség alatt álló szövetség mindenkor a leghatásosabban előmozdítani igyekezett, nem hogy lazította volna.

Ez állítástomat legyen szabad enynéhány konkrét esettel bizonyítanom. Vasutas szövetségek 1904-ben még nem léteztek s nem te-

kintve a kereskedelmi miniszter személyét, ugyanazon főtisztviselők állottak nagyrészt a Máv. élén, mint ma s akkor a fizetésrendezési mozgalmak a legsúlyosabb fegyvelemvértéssel, vagyis sztrájkokkal végződtek.

Ugyancsak egy fizetésrendezéssel kapcsolatosan 1907-ben rettenetes izgalomban voltak a magyar vasutasok, történtek izgatások és provokációk, alulról és felülről, és miként annak idején egy nyilvános ülésünkben örömmel főt is említettem, soha sem volt oly csekély számú baleset a Máv. vonalain, mint ép ebben az időtájtban, amidőn a személyzet izgatottsága a legmagasabb fokon állott és miért? Mert az elnökségem alatt működő és közel 30.000 taggal bíró szövetség épp úgy, mint a Mozdonyvezetők Szövetsége, a mozgalmakat higgadtan vezette s mint mindig, akkor is rend, a fegyelmel, a magyar állam s a magyar nemzet érdekében szemmel tartásával működött. A személyzet annak tudatában, hogy van törvényes szervezete, a legnehezebb időkben is higgadtan és nyugodtan teljesítette kötelességét.

Az idei események is ugyan e mellett bizonyítanak. A Déli vasuti tagtársaink körében ujabban igen nagy az izgalom, a szövetségnek a nyár folyamán igen gyakran és energikusan kellett föl lépnie s a Déli vasut magyar vonalain egyetlen baleset sem történt, ellenben több baleset fordult elő a Máv. vonalain, holott ez időtájt a magyar királyi államvasuti alkalmazottak szövetségi életében abszolúte semmi jelentőségesebb és izgatottabb esemény elő nem adta magát.

Mirdkét példa mutatja, hogy a balesetek és a szövetségek működése között éppenséggel semmi kapcsolat nincsen, amit különben meg több példával is illusztrálhatnánk.

Máshol kell a bajokat keresni. Az előző kormányok és a Máv. igazgatóságai nemhogy a fokozódó forgalom igényeinek kielégítésére nem törekedtek, hanem még a meglévő anyagnak és leltárnak kellő fontartásáról sem gondoskodtak, mindent megmagyaráz az, hogy a Kossuth miniszter által kért és kapott 200 milliónyi hitel korántsem elégséges a hibák és hiányok pótlására.

Nemcsak a budapesti, hanem a fővonalaknak majdnem összes állomásai szükek, kicsinyek az épületek, kevés a lokomotív és a kocsik, talán az új jelzési rendszerben is lehet hiba, takarékoskodnak a személyzettel, no meg az a *borzasztó vaskalapos rendszer!* Ezen a tájékon méltóztassanak a bajok forrását keresni, mert ez kért a bajokért a szövetséget okolni komolyan nem lehet.

Az új vasuti szolgálati rendtartás a mellett, hogy az alkalmazottaknak jogot is ad, oly rendkívüli szigorú fegyelmel szabályokat tartalmaz, hogy ha a Máv. intézői ezekkel nem tudnának szigorú fegyelmel tartani, akkor valóban nem a szövetségeket kellene föl oszlítani, hanem olyan vezetőket adni az intézetnek, akik a szolgálati szabályzat szigorú rendszabályait erélyvel, bölcsen és humanizmussal tudják kezelni. Tagadom ugyan, hogy ne lenne fegyelmel a Máv.-nál, azok részére azonban, akik mégis ezt szuggereálják Kossuth miniszternek, ajánlom a — *penziót*.

Az igaz, hogy a szövetségek körül időnként idegesség és izgalom tapasztalható, ennek oka azonban elsősorban abban a körülményben kereshető, hogy bizonyos vezérférfiak a szövetségek iránti ellenérzésből a *divide et impera* ismert ugrasztásait alkalmazzák, no meg,

hogy a kisebb-nagyobb tüszurásoknak és kelemetlenségeknek egész sorozatát alkalmazzák velünk szemben, ezek okozzák az izgalmat és elkeseredést.

Kivánatra szolgálhatok bőségesen kronkrét példákkal.

Régebben a vasutasnak csak akkor volt szabad újságra írnia, ha a felsőbbbségeket az egekig föl magasztalta, sőt volt idő, amikor bizonyos lapokat olvasni nem volt szabad, a nemzeti kormány és koalíciós parlament azonban törvénybe iktatta a vasutasok sajtószabadságát s a vasutasok eme jogokkal élnek bőségesen s a legkülönbébb vasutas lapokban fejtegetik nézeteiket. Ezen közben gyakran megkritizálják a felsőbbbségeket, de nem ritkán engem is alaposan ellátnak, és sokat polemizálnak egymással.

En e jelenségnek csakis ötlüni tudok, mert így napról-napra tapasztalom, hogy ime az én vasutas barátainak most már van egy kis joguk is, ennek kivívásánál pedig a mi szövetségünk előljárt, az pedig egészen bizonyos, hogy így a vasutasok közötti izgalom a vágányoktól át megy a sajtóba s itt adja ki a mérgefogát, ami ismét csak a szolgálati fegyelmel javára szolgál.

Igaza van a t. cikkíró urnak, hogy a M. Á. V. alkalmazottainak nagyobb arányú fizetést adott a törvényhozás s mi mégis mindig kérrül, könyörgünk egyes fizetési rendezések körül, Ez azonban igen természetes, mert habár a vasutasok fizetésrendezése főbb koncepciójában nagyon jó, a keresztülvitelnél a részletekbe egy sereg oly hiba csuszott be a törvénybe és a végrehajtási rendeletekbe, hogy azokat szó nélkül hagyni nem lehet.

Igy például egyes városok és helységek beosztása az egyes lakbérosztályokba, teljesen el van hibázva s határozottan igazságtalan; s azután annak idején a minisztériumban tartott tárgyalásokon megígérték nekünk, hogy a vasuti munkások munkaidejét egy fél órával megrövidítik.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ezt el is rendelte, bizonyos főhivatalnokoknak azonban sikerült a pénzügyminisztert rávenni, hogy eme rendelet végrehajtása ellen óvást tegyen; a fizetési osztályokba sorozásoknál ugyancsak a sok komoly és jogos panasz, a vonatkísérők óriási díjainak és kilométerpénzének miniszterileg megígért rendezése ugyancsak kérik, más illetmények ügye is még szabályozásra vár, a fizetés rendezés és szolgálati pragmatika nem egy rendelkezésének helytelen alkalmazása ugyancsak igen komoly panaszokra ad alkalmat.

Mind ezek a megoldatlan kérdések természetesen izgalmat okoznak, a Szövetség természetesen és alapszabályszerű kötelességből kifolyólag e sérelmek orvoslását illő formában tisztelettel kéri és szorgalmazza, a mivel a kérelemnek törvényes formában való előterjesztését közvetíti.

Ha találkoznék miniszter, aki a hazafias alapon és szigorúan törvényes formák közt működő szövetséget agyonütné, méltóztassék nekem elhinni, ezzel a vasutasokat el nem némitánák, csupán csak még jobban elkeserítenék s arra utalnák őket, hogy mellékutakon juttassák a nyilvánosság s az illetékes felsőbbbségek elé akkor bizonyára már tetemesen föl fokozott kívánalmaikat. A szövetség tehát e téren is határozottan a rendnek, a békének, a szolgálatnak s a mérsékletnek érdekeit mozdítja elő.

— **A nagyszerb propaganda.** Zágráb-ból jelentik a K. É.-nek: A nagyszerb propaganda vádja alatt fogságban levő vizsgálati foglyok száma összesen huszonhét. A felségáruhással vádolt foglyoktól ujabban az összes kedvezményeket megvonták és megtiltották nekik a dohányzást, sétálást és az írószerek használatát is. A foglyok közül többen súlyosan betegek, miért is védjük, Hinkovics dr. beadványt intézett a bírósághoz, melyben azt kéri, hogy a vizsgálat gyorsabb menetének céljából szaporítsák a vizsgálóbírák számát és adják meg a foglyoknak azokat a kedvezményeket, amelyek őket mint vizsgálati foglyokat megilletik.

Zimonyból jelentik: A letartóztatott szerb diákokat a vizsgálóbíró rendszeresen mindennap kihallgatja, eddig azonban minden eredmény nélkül. A házkutatások még mindig tartanak. Gyurgyevics tanítónál egy szerb naptárt koboztak el, míg két korcsmáros házáról a hatóság levétette a szerbiai vonatkozású címerket.

Horvát ellenzéki lapok a kormány ellen. Suflyai Milán dr.-nak a zágrábi egyetem történelmi tanszékére történt kinevezése alkalmából, mint zágrábi tudósítónk jelenti, az ellenzéki lapok megtámadták a kormányt és azal vádolják, hogy ezzel a kinevezéssel megsértette az egyetem autonómiáját. Ugyancsak az ellenzéki lapok írják, hogy a horvát kormány jelenleg nagy szükségben szenved. Ez vból állítólag a középiskolai helyettes tanárok ebben a hónapban nem kapnak fizetést.

UJDONSÁGOK.

— **Olvasóink figyelmébe.** Szerkesztőségünk és kiadóhivatalunk együttes helyiségei ismét Fiumében, a Vicolo dell'Ospedaleban levő Wurzer-ház 1-ső emeletén vannak. Telefon szám 229.

— **A rappesentanza ülése.** A rappesentanza ma délután tartja a nyári szünet után első ülését a már közölt napirenddel.

— **Térzene.** A városi zenekar ma este kilencedfél órakor az Adamich-téren hangversenyt rendez a következő műsorral:

1. Sousa — Induló.
2. Verdi — „Ernani” opera.
3. Mascagni — „Iris” Hymnus a naphoz.
4. Rossini — Szinfona „Tell Vilnos”-ból.
5. Waldteufel — „Hableány” keringő.

— **Magyar munkások táncmulatsága.**

A fiumei magyarajku munkásság október hó 4-én a kórház utcában levő „Monte Verde”-vendéglő helyiségeiben, műsorral, világpostával és tekepályaversenyyel egybekötött táncmulatságot rendez, mely igen jó sik rünek ígérkezik. A műkedvelői előadás műsora a következő:

1. Proletárok egyesületek. Énekli: A Munkásdalkör.
2. Megnyitó beszéd. Tartja: Jámbor Albert.
3. A nép nevében. Szavalja: Valics András.
4. Zeneszámok. Gitáron és citerán előadják: Jámbor Albert és Freiesleben Ferenc.
5. Kuplék. Előadja: Valics István.
6. Fuzsitus muzsikus. Bohókás magánjelenet. Előadja: Aredár Lajos.
7. Humoros költemények. Előadja: Brónyai Lajos.
8. Szózat a nőkhöz. Szavalja: Róka János.
9. Az öngyilkos. Előadja: Nádpataky Sándor.
10. Ripacs ur. Magánjelenet. Előadja: Stenczl János.
11. Kuplék. Előadja: Frei József.
12. A munka diádala. Irta: Klárik Ferenc. Személyek: Tökés — Róka János, Munkás — Valics István, Nemtő — Bredár Lajosné.

A mulatság, melyet kedvezőtlen idő esetén is megtartanak, délután 5 órakor kezdődik. A zenét Barca Jenő tejes zenekara szolgáltatja. Belépő díj személyenként 1 korona. Jegyek kaphatók a rendezőségnél, a Munkásotthonban (Via Fiumara 2. sz.), a „Monte Verde” vendéglőben és este a pénztárnál.

— **A 36 óras vasárnapi munkaszünet és a helybeli magántisztviselők.** A helybeli Kereskedelmi és Magántisztviselők Egyesülete szintén erélyesen állást készül foglalni a vasárnapi munkaszünetről szóló új törvényjavaslat sérelmes intézkedései ellen. Az egyesület egy vasárnapon, e hó 27-én tartandó gyűlés érdekében felhívást bocsát ma ki, mely többek között a következőket mondja:

„Az új javaslat feladja a teljes 24 óras munkaszünet eddig követett elvét és bizonyos feltételek mellett lehetővé teszi az irodai munkát

át a munkaszüneti napon is 8—10 óráig. Igaz, hogy kárpótlásról is gondoskodva van, amennyiben illetően munkáért a következő hét valamely köznapján fél nap jár ki az alkalmazottnak.

De ha a hivatalnok jogát a törvény biztosítja is, a munkaadónak, tekintettel azon függő viszonyra, melyben a hivatalnok vele szemben áll, számos — nemcsak morális — presszió gyakorlása válik lehetővé, hogy alkalmazottait törvényadta jogaik gyakorlásától ha nem is határozottan eltiltsa, de legalább is azok igénybe vételét tanácsossá ne tegye. Ha egyes irodákban csak egy hivatalnok is önszántából lemond minden kárpótlásról, eljárást nem követő többi társai a főnök szemében nem látszanak annyira törődni az üzlet érdekeivel és hátrányban vannak. Ha a hatóság közel lép, a főnök alkalmazottjában láthatja a feljelentőt.

A javaslat megfoszt eddigi jogainktól és ad helyükbe problematikus, csekély gyakorlati értékkel bíró rekompenciákat, határozottan rosszabbítja helyzetünket és nagy összeütközések csiráját hordja magában, miért is nemcsak részünkről, hanem — ha ellentétes álláspontból kiindulva is — a főnöki testületek részéről is ellenzésre talál.

Állást kell tehát foglalnunk a javaslat ellen és ha a világ legnagyobb és legvirágzóbb kereskedelmi gócpontjában a 36 óras, teljes, osztatlan és kivételeket nem ismerő vasárnapi munkaszünet nem okoz semmi nehézségeket, úgy Fiume haladását sem fogja megakadályozni!

Kartársak! Oly kérdéstről lévén szó, mely mindnyájunkat személyesen és nagy mértékben érdekel, annál is inkább szántuk el magunkat egy gyűlés összehívására, mivel a kormány az Országos Szövetség útján fölszólított, hogy a javaslatra vonatkozó álláspontunkat kifejtjük.

Ez ülés alkalmával figyelmeztetni szándékozunk az illetékes köröket a végreajtási novellának Fiumében való mielőbbi életbeléptetését kiállításba helyező ígéretekre is.

Ezennel meghívjuk összes kartársainkat, a nem tagokat is a f. hó 27-én vasárnap fél 12 órakor d. e. az Associazione dei Ingozianti termében tartandó gyűlésre, melynek tárgysorozata a következő:

1. Az igazgatóság jelentése az ipari munkának vasár- és ünnepnap szüneteléséről szóló új törvénytervezetről és egy határozati javaslat előterjesztése.
2. Vita és határozathozatal.
3. Jelentés és állásfoglalás a végrehajtási novella ügyében.

Reméljük, hogy a kartársak az ügy fontosságát, való tekintettel nagy számban fognak megjelenni és hatásos agitációt fejtenek ki.

— **Nincs pestisveszedelem.** A városi egészségügyi bizottság Grossich dr. elnöklésével tegnap délután ülést tartott, amelyen néhány adminisztratív kérdésen kívül foglalkoztak a „Franz Ferdinand” sztrák Lloyd hajón előfordult pestis hálálesettel. A bizottság tudomásul vette a foganatosított óvintézkedéseket s megállapította, hogy a város területén inficiálás nem történt. A hatósági orvosok szigorú megfigyelés után kijelentették, hogy a Grotta éjjeli mulatóhelynek a járványkórházba szállított pincérleánya más betegségben szenved s így a mulatóhelyet valószínűleg már ma ismét megnyitják.

— **Sztrájk Szerajevóban.** Szerajevóból jelentik nekünk: A nyomdamunkások sztrájkolnak. Nyolc órai munkaidőt és harminchat százalékos bérfőlemelést követelnek.

— **Tolvajok egy vendéglőben.** A Monte Verde vendéglő tulajdonosa, az üzletnyitáskor ma reggel azt tapasztalta, hogy a helyiségben az éjjel tolvajok jártak. A tulajdonos megállapította, hogy az egyik konyhaszekrényen levő dobozból nyolc korona készpénzt és egy gyűrűt loptak el. A károsult vendéglős feljelentést tett a rendőrségen s kifejezte gyanúját, hogy a betörést valószínűleg Lutsch Luca nevű alkalmazottja követte el, ki a helyi viszonyokat ismerte. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Elmaradt hajózási összeköttesés.** Ugy az itteni, mint a trieszti kereskedelmi köröket kellemetlenül érinti az a hír, hogy a Nippon Yusen Kaisha japán hajóstársaság, mely nemrég közölt híradásunk szerint a távol kelet és a marseillei kikötő közötti hajózási vonalán az adriai kikötők érintését is tervezte, a jelzett vonalon a most megindult járatok alkalmával nem az adriai kikötőket, hanem Gé-

nuát érintette és a jövőben is e kikötőt fogja érinteni. Japánnak e legnagyobb hajózási vállalata azért ejtette el az adriai kikötők tervezett érintését, mert Fiume és Trieszt piacai nem nyújtanak elég forgalmat a társaság gőzöseinek és egyébként is a japán társaság kerülni akarta a Lloydal a versengést.

— **A boltok üzleti órái.** A helybeli kereskedők közös megállapodás folytán október elsejétől reggel fél nyolckor nyitják üzleteiket és este fél nyolc órakor zárják be.

— **Elítélt betörő.** Zega János kopciavai munkás a múlt év őszén és az idei év tavaszán Cantridán és Cirkvenicán nagyszámu betöréses lopást követett el. A hatóságok akkor eredménytelenül kutatták a tolvajt, míg végre a trieszti hatóságnak sikerült őt ártalmatlanná tenni. Tegnap tartották meg ügyében a trieszti esküdtbírósnál a végtárgyalást, amelyen Zega Jánost hat évi börtönrre ítélték.

— **A kikötőből.** Szeptember 25-én. Érkezett: „India” osztrák gőzös Triesztből üresen; „Gilda” osztrák gőzös Triesztből 3320 zsák forgácscsal, 1796 zsák mákkal és 100 tonna vegyes áruval.

Indult: „Gisella” osztrák gőzös Triesztbe 210 tonna vegyes áruval; „Aestgato” angol gőzös Konstantinápolyba üresen.

— **Tolvaj a műteremben.** Mayer Anna fényképész műterem tulajdonosnő ma panaszt emelt a rendőrségen, hogy Antel Adolf segéde százhatvan korona készpénzt, két fényképezeti lencsét és egy öltözet ruhát ellopott s azután megszökött. A rendőrség keresi a tolvajt.

— **A német tengerhajózási válsága.** Brémából érkezik a hír, hogy a legnagyobb német tengerhajós-társaság, a Norddeutscher Lloyd válságba jutott, mert ez év első felében 11 millió márkával volt kisebb a bevétel és egyáltalában nincs kilátás arra, hogy a helyzet javuljon. A brémai társaság válsága azonban nem egyedül álló Németországban. Hamburgnak éppúgy kell küzdenie mint Brémának. Ez év első nyolc hónapjában kétszázhuszezer kivándorlóval kevesebbet szállított a két nagy német hajóstársaság. Ebből a számból 125.000 esik Brémára és 90.000 Hamburgra. Minthogy egy fedélközi utas átlagos viteldíja körülbelül 120 márka, a két társaság kevesebb bevétele 26 millió márkára rug. A nagy német hajóstársaságok az utóbbi években igen nagy hibát követtek el; Üzemüket egyre terjesztették, mindig új vonalakat csatoltak a régiekhez, amit azzal okoltak meg, hogy ha esetleg az egyik vonalon hanyatlak a konjunktura, legyen egy másik vonal, amely pótolja a hiányt. Csakhogy éppen az ellenkezője történt meg a dolognak. A konjunktura az egész világon hanyatlott és a német társaságok óriási vonalaikkal tehetetlenül állanak szemben a helyzettel. Az 1908-iki esztendő pénzügyileg a legkedvezőtlenebbnek mondható, mely valaha csak képzelhető is volt. Hozzájárult ehhez még az olasz hajóstársaságok kérélytelen versenye a földközi tengeri és a tengerentuli forgalomban. A válság egyformán éri a hamburgi és a brémai társaságot. Hiteles értesülés szerint a hamburg-amerikai vonal vezetőségében mindazáltal az a nézet uralkodik, hogy a részvényeseknek a tartáiekok fölhasználásával is körülbelül két százalékos osztalékot adjanak; valószínű azonbanf hogy egyáltalában nem fognak osztalékot fizetni. Sokkal súlyosabb azonban a Norddeutscher Lloyd helyzete, a melyről Brémából a következőket jelentik:

A Norddeutscher Lloyd igazgatóságának mai ülésén Wigand dr. vezérigazgató a folyó évi első feléről szóló zárlatot terjesztette elő. Az elért nyereség az általános kiadások, kamatok stb. levonása után kerek 11 millió márkával kevesebb a múlt év első felében elért nyereségnél. A nyereség eme csökkenését főleg az Észak-Amerikával való forgalom csökkenő bevételei okozták: az I. osztályu forgalom csekély emelkedést mutat, míg a II. osztályu forgalma 134.000-ről 7600, a III. osztályu pedig 120.000-ről 20.400 személyre apadt le. A teherszállításból nyert bevétel mind a két irányban 950.000—950.000 márkával ment vissza.

A Földközi-tengerről Newyork felé irányuló forgalomban szintén 2000 kajút-utassal és 23.000 fedélközi utassal kevesebb vett részt, míg megfordított irányban az ott uralkodó személytarifa-harcok következtében a III. oszt. utasok száma a múlt évekkel szemben 7100-al emelkedett. Az aránylag olcsó díjtételek mellett emelkedett forgalom azonban nem pótolhatta a

fordított irányu forgalomban beállott apadást, főleg, miután egyúttal a Newyorkból a Földközi-tengeren irányuló forgalomban a kajütutasok száma 1200-al apadt. A Dél-Amerikával való forgalom szintén 850.000 márka csökkenést mutat föl. A Marseille-Alexandria vonal az Egyptian Mail Steam Ship Co. elleni erős küzdelem miatt szintén kevesebb nyereséggel jár.

Emelkedtek a bevételek a keletázsiai és az ausztráliai vonalakon, valamint a kelet-ázsiai parti hajózásnál és pedig összesen másfél millió márka emelkedés mutatkozott. A folyó fél-év üzletmenetéből még nem lehet az eredményre biztonsággal következtetni, az 1907. év második felével összehasonlítva azonban előreláthatóan tetemesen csekélyebb nyereséggel fog zárulni, mint az első félév. A nyereség csökkenése következtében az 1907. év tavaszán fölállított pénzügyi tervet, melynek értelmében 1908. és 1909. évben 48 millió márka összeg erejéig elszállításra kerülő új építkezések az 1908., 1909. és 1910. évek leírásából és tartalékáiból fognak fedeztetni, akként kell majd megváltoztatni, hogy a hátralevő fizetések csak 1911-ben teljesíthetők. A felügyelő tanács megbizta az elnökséget, hogy a hajógyárakkal a fizetési terminusok elhalasztása iránt kösse meg a szükséges megállapodásokat. (Ez tehát más szóval moratórium kérése. — A szerk.)

x **Fratelli Deisinger** fiumei városi rak-tára (Via Molo 9.) engros áron árusítja kisebb beszerzéseknél is a legkötönyebb kávét és teát.

Távirat ◀▶ Telefon.

A budapesti telefon összeköttetésben beállott üzemzavar folytán csak a beérkezett néhány táviratot közölhetjük mai számunkban.

Burián báró Budapesten.

BUDAPEST, szept. 25. Burián báró közös pénzügyminiszter Boszniából, ahol szemle-utját végezte, ma Budapestre érkezett.

Nincs bosnyák alkotmány.

BUDAPEST, szept. 25. A szerb ellenzék szervezete, mely a múlt évi novemberben adta ki programját, ez év november 11-ére ismét gyűlést hirdetett, hogy a bosnyák alkotmány kérdésében állás foglaljon. A boszniai kormány a gyűlést eltiltotta.

A touloni ágyurobbanás.

TOULON, szept. 25. A „Latouche Tréville” hajón történt borzalmas ágyurobbanás sebesültjei között tegnap egy és ma ismét egy ember belehalt sebeibe.

Megmentett hajótöröttek.

BUENOS-AYRES, szept. 24. Ma ideérkezett az „Oreste” olasz gőzös, fedélzetén 21 hajótöröttel, akiket a „Volturno” olasz vitorlásról szedett fel utközben. A vitorlás egész rakományával elsüllyedt.

Pestis Port-Saidban.

PORT-SAID, szept. 24. Ma itt egy pestis esetet konstataáltak. Valószínűleg Kelet-Indiából érkezett hajóvívől hurcolták be a betegséget.

A laibachi zavargások.

LAIBACH, szept. 25. A 27-ik gyalogezred tisztjei ellen irányuló bojkott mind nagyobb mérvet ölt. A szlovén háztulajdonosok felmondják nekik a lakást, a piacokon és boltokban nem szolgálják ki őket és ha kávéházban vagy vendéglőkben jelennek meg, lár-mázva tüntetnek ellenük.

A városi tanács mai ülésében elhatározta, hogy korábbi határozatát, melylyel egy új gyalogsági laktanya építését mondta ki, hatályon kívül helyezi.

M yer hadnagyot, ki tudvalevőleg a lövést kommandírozta, midőn ma éjfélkor elutazott, egy több száz főből álló tüntető tömeg vette körül a pályaudvaron, úgy, hogy tisztársai csak revolverrel tudták megvédeni. A laibachi szlovének Steinbrückbe megsürgönyözték Meyer elutazását, úgy hogy ott is nagy zajongó tömeg várta a pályaudvaron és egyeseket a vasuti személyzet csak erőszakkal tudott visszatartani attól, hogy a vasuti kocsiba behatoljanak.

VELENCE HOTEL MODERNE MANIN

A Márkustér közvetlen közelében minden kényelemmel berendezett 120 szobával, lifttel, villanyvilágítással és fürdővel mérsékelt áron.

Gambrinus-étterem polgári árakkal

A Kőbányai Polgári Serfözde kiváló minőségű söreinek kimérése.

A Velencét látogató magyar közönség kedvenc találkozó helye.

Magyar Vendéglő

FIUME, Riva Szapary

(az Ungaro-Croata irodája mellett.)

Kizárólag magyar konyha. Magyar borok. Kőbányai polgári sör.

Havi előfizetők felvétetnek.

Vendégszobák tengeri kilátással.

„DE LA VILLE“

SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ÉTTEREM
FIUME, DEAK-KORZÓ.

Naponta a hirneves

BARCZA JENŐ

kaposvári cigányprimás zenekarának hangversenye.

Az átutazó és a helybeli magyarság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

TULAJDONOS:

SZENTGYÖRGYI FERENC.

Irodakisasszony

magyar és olasz nyelvismerettel, legalább egy évi gyakorlattal, helybeli bankintézetnél állást nyer. Németül és horvátul is értők előnyben részesülnek. Ajánlatok „Undervood” jelige alatt a kiadóba intézendők.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RESZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMEBAN ADRIA PALOTA

Letétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

térít meg felelnek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Végeladás.

A felszámolás alatt levő Fiumei Butorgyár Részv. Társ. (Via Macello 6) mindennemű szalon-irodai s kávéházi széket s egyéb butorberendezéseket mélyen leszállított áron ad el.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órákor.

A hölgyközönség figyelmébe!

Értesitem Fiume és környékének úri hölgyközönségét, hogy bécsi bevásárlásomról hazaérkeztem s a legújabb modellekkel és formákkal rendelkezem. Izléses átalakítások is olcsón teljesíttetnek.

WEISS FANNY

FIUME, Via Andrássy 13 II. emelet.

Elsőrendű fehérnemű uri és női

divatkülönlegességek

igen mérsékelt árak mellett kizárólag

VUJA M. cégnél Fiume Via Adamich.

Tessék erről, próbavásárlással meggyőződni!

Marse L. Fiume

Via Governo (Corso).

Ujjonnan érkezett szalma- és nemezkalapok a legelső bel- és külföldi gyárakból. Gyermekek-különlegességek. Panama-kalapok.

Dr. Pachany A.

fogorvos Fiumében (Zmaič ház)

működik naponként d. e. 9-12 d. u. 2-6

Több évi bizonyítványokkal bíró magyar nő, ki a főzésben, varrásban és a háztartás minden egyéb ágában jártas háztartásnő vagy más megfelelő állást keres. Cim a kiadóhivatalban.

Irodai tisztviselői,

ki a magyar és német nyelven kívül némileg az olaszt is bírja, havi 100—140 korona fixummal és gyorsan növekedő mellékjövedelemmel azonnal felvétetik: Irásbeli ajánlatok „Jövő” jeligével a kiadóhivatalba intézendők.

NOXIN

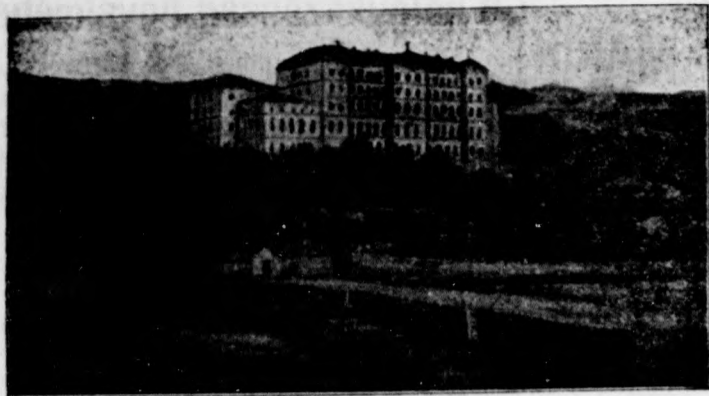

A LEGJOBB
CIPŐ-
KRÉM

A szabad.
KULCSAL

Minden jobb üzletben kapható.

Hochsinger Testvérek Budapest

Az új bérlo által teljesen ujjaalakított és kiválóan vezetett
THERAPIA PALACE - CIRKVENICÁBAN
 kitünő ellátást és kifogástalan kényelmet nyújt mérsékelt áron.
 Villanyvilágítás, házi fürdők, remek fővényü tengeri fürdő, saját tehenészet,
 jéggyár stb. Orvos a házban.

Felvilágosításokkal készséggel szolgál

Az Igazgatóság.

CRNKOVIĆ
 szálloda, penzió és kávéház.
 CIRKVENICA.

A fürdő közontján, közvetlen a tengerpart mentén, a mólótól 2 pezcnyire.

Kitünő magyar és német konyha.

Kitüntette a német orvos kongresszus által.

Eredeti magyar és német fajborok valamint Müncheni és Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: **CRNKOVIĆ JÓZSEF.**

VELENCE - LIDO
PENSION CORNE D'OR

Egyetlen nemzetközi családi penzió a Lidon, csendes fekvésben, gyönyörű kerttel és tágas verandával. Teljesen zanzari mentes.

Kitünő bécsi és magyar konyha

Teljes penzió 7-10 liráért.

Május, június és szeptember havában mérsékelt árak valamint szobák ellátás nélkül is.

Villamos vasuti és hajósszekötetés.

(A hajó kikötő helyétől mindjárt jobbfelé menni).

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak
 részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Urményi-ter 6. — Telefon szám 22.
 Jéggyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ
DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör. A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládában érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitünő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl.-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládában

Vendégülösök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Urményi-ter 6.

VELENCE
BONVECCHIATI

szálló és étterem a Szt. Márktér közelében.

Új épület minden kívánt kényelemmel.

Szobák 2 1/2-3 lirától feljebb.

Teljes penzió 9 lira.

Az étteremben kitünő konyha mérsékelt áron étlap szerint.

Tulajdonosok:

Fratelli Scattoia.

Pálma-Hajviz

a legjobb szer korpa és hajhullás ellen.

Kapható **CSIZMÁS DEMETER**

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló közelében.

és minden drogériában és fodrászüzletben.

Venier Penzió és Vendéglő
 Velençe Szt. Márktér.

Szobák 2 lirától feljebb villanyvilágítással. Étterem kilátással a Szt. Márktérre.

Kitünő konyha minden órában.

Procuratie vecchie 105. s. (a Quadri kav. mellett)

Tulajdonos
Marco Venier.

Hotel Meublé Jolanda
 VELENCE,

Riva degli Schiavoni

a hozzátartozó Bavaria étteremmel. A vaporettek megállóhelye. Gyönyörű kilátással. Tiszta kényelmes szobák. Olcsó árak. Családok számára külön megállapodások.

Tulajdonos
 Inganni E.

SAVOY RESTAURANT

Ponte Goldoni — VELENCE — San Marco.

Az előkelő idegenek találkozó helye.

Luncheon és diner fix áron — és étlap szerint.

Tulajdonos: **Leupold Alfréd.**

ABADIE

KIADÓTULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Felelős szerkesztő: MURAI JENŐ.

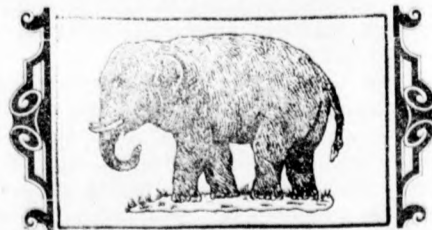
Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv.-társaság.

FIUME.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN FIUME